

December 2010: marathon op natuurijs in Wanneperveen (Erben Wennemars). FOTO ANP/VINCENT JANNINK

Op Groenland is het nu 'lente'

Klimaatverandering

Ondanks de pittige winter is de CO₂-concentratie in de atmosfeer ongekend hoog. Maar niemand in Den Haag lijkt dat te beseffen. Daarom moet het klimaat een *issue* worden bij de komende provinciale verkiezingen.

DOOR HARMEN BOS
Terwijl het in Europa en Amerika bar winterweer is, worden in Groenland temperaturen gemeen die normaal alleen in de zomer voorkomen: 6 tot 8 graden. Recent onderzoek naar de oorzaak van de winterkoude in Europa en Amerika legt een relatie met klimaatverandering.

De warmte op de Noordpool veroorzaakt een hogedrukgebied waardoor koude lucht naar het zuiden stroomt. De koude die op de Noordpool thuis-hoort, verspreid zich dus. Daarom gaat -ondanks het winterse weer- ook dit jaar de statistieken in als record warm.

Wat er met het klimaat gebeurt, laat zich achteraf vaak verklaren maar wordt nauwelijks adequaat voorspelt. Wetenschappers kennen de dynamiek van het klimaat nog onvoldoende. Het is te complex om met een computermodel na te bootsen. Een vergelijking met de kredietcrisis is best relevant: ook daar onttrok het gebruik van te simplistische modellen en aannames het zicht op de werkelijkheid. Dat was de oorzaak van een overtrokken geloof in marktwerking die leidde tot de implosie van het financieel systeem. Nederlandse klimaatwetenschappers concluderen dat de politieke Russische roulette speelt met het klimaat: door-

December 2010: de haven van Rostock, Duitsland. FOTO EPA/BERND ÜWUESTNECK

dat de CO₂-concentratie historisch ongekend hoog is weten klimaatwetenschappers niet wat er kan gebeuren en hoe snel het kan gaan. Tot nu toe blijken de berekeningen en modellen de dynamiek van het klimaatsysteem te onderschatten. De fossielen van planten die op Groenland zijn gevonden laten wel zien dat daar vroeger van een uitbundig plantenleven sprake is geweest. Het was daar veel warmer dan nu.
Bij de meeste lokale politici en bestuurders dringt de ernst van de situatie niet door. Het is

land door overstroming- is een ambitieus economisch klimaatprogramma nodig. Het versterken van de regionale economie en het stimuleren van decentrale duurzame energieproductie vergroot de economische zelfstandigheid en verlaagt de uitstoot van broeikasgassen. Dit levert banen op die zinvol zijn en minder afhankelijk zijn van mondiale trends, oliepijpen en kredietverlening. Daarnaast kunnen we een deel van de uitgestoten CO₂ weer vastleggen door verwerking van biomassa tot 'biokool', de exploitatie van

ook drijvend worden gemaakt. Op deze manier investeer je en is de kans minimaal dat je er later spijt van krijgt: het zogeheten 'no-regret beleid'.
De komende verkiezingen voor de Provinciale Staten zijn een belangrijke gelegenheid om een signaal te geven aan het kabinet en te kiezen voor een economische koers met meer perspectief. Burgers kunnen stemmen op partijen en kandidaten die concrete maatregelen voorstaan.
Harmen Bos is bestuurskundige en woont in Harenkarspel

SCHRIJVENDE LEZERS

Brieven van lezers zijn welkom. Houdt u er rekening mee dat de lengte beperkt blijft tot 200 woorden en dat het een onderwerp betreft waarover de krant heeft bericht. De redactie heeft het recht bijdragen te weigeren of in te korten. Insturen kan ook via e-mail naar lezers@nhd.nl met vermelding van uw postadres.

Vrij
Ik stuur regelmatig wat in naar 'vrij geeft weg'. Aangezien ik nooit iets win, heb ik ook niet de illusie dat ik ooit wat zal winnen. Maar! Deze week werd ik blij verrast met de dvd-box van Youp van 't Hek. Geheel gratis.
RUUD PAANAKKER
Assendelft

Sport
'Spierbundels op mountainbikes tegen een slopende ziekte' (NHD 18/12) in Heliomare. Deze behandeling wordt al gegeven in het Rode Kruis Ziekenhuis te Beverwijk. Dit programma bestaat al enige jaren. Herstel en balans, fitness, sport en spel. Zelf heb ik dit ook gevolgd met negen andere dames, wij waren er erg happy mee. Het wordt gegeven door Letty Hak, Karen Broersen en psychologe Carina Ros.
W. SCHOUTEN
Uitgeest

Zelfstandige
Na een hele maand hard werken als zelfstandige pak ik op 1 januari het Noordhollands Dagblad. Daar lees ik na de eerste pagina omslaglagen te hebben een 'brief apart' van Bart Heller, gedeputeerde van GroenLinks. Ik vind persoonlijk dat deze man zich diep moet schamen voor zijn uitslatingen en haatzaaij richting andere politieke partijen. Om mij heen geven wij deze dag elkaar allemaal de beste wensen. En dan word ik hiermee geconfronteerd. Deze man moet volgens mij onmiddellijk op non-actief gezet worden. Het is te hopen dat GroenLinks een flinke draai om de oren krijgt met de provinciale verkiezingen want als zij met dit soort mensen door gaat is het slecht gesteld met ons land. Ik ben zelf lid van een lokale partij in Heemskerk. Maar met de provinciale verkiezingen weet ik zeker waar ik niet op moet stemmen.
CORRIE FATELS
Heemskerk

Belasting
'Waterschap stuurt nu pas aanslagen 2008' (NHD 31/12). Het artikel in de krant van vandaag - ik ben blij dat dit nieuwsfeit op de voorpagina staat - maakt geen gewag van de onfatsoenlijke manier waarop men de belastingplichtige van het eigen falen in kennis stelt. Men stuurt bij de aanslag een gedrukt A4-je

Giffige stoffen
Bij elke brand komt onveranderlijk van brandweerszijde de opbeurende mededeling dat er geen giffige stoffen zijn vrijgekomen. Dit nu is een misverstand. Bij elke brand, zelfs bij het afsteken van een lucifer, komen met de rookgassen talloze stoffen vrij die een giffige werking kunnen uitoefenen.
Het gaat daarbij echter altijd om de kans op opname. Zonder opname is er geen giffige werking. De zestiende eeuwse Zwitserse arts en alchemist, Paracelcus, zag dit al in, getuige zijn beroemde uitspraak: "Dosis sola facit venenum", hetgeen wil zeggen: alleen de dosis bepaalt de giffigheid. Met andere woorden: er bestaan geen giffige stoffen, er bestaan alleen giffige opnamehoeveelheden.
Opname, echter, vereist blootstelling. Zonder blootstelling, is er geen opname en derhalve geen giffige werking. Een geringe opname, geeft een geringe giffige werking, enzo-

De brand bij Chemie-Pack deze week ging gepaard met enorme rookwolken. Toch kwamen er volgens de brandweer geen gevaarlijke stoffen in de lucht. FOTO ANP/VALERIE KUYPERS

voort, enzovoort. Deze even eenvoudige als onthutsende waarheid kan niet

genoeg herhaald worden, want verdwijnt bij voortdoring weer uit het gemeenschappelijke

geheugen. Daarom nogmaals.
HENK HEIDA
Purmerend

HVC
De Huisvuilcentrale in Alkmaar wil ettelijke miljoenen investeren in een windmolenpark in de Noordzee (NHD 27/12). Helaas hebben de bestuurders zich niet of slecht laten informeren over dit onderwerp. Als men even de moeite had genomen om een artikel in het weekblad Elsevier van 4 december te lezen was men mogelijk wat genuanceerder over bovengenoemde beslissing gaan denken. In een artikel over voor- en nadelen van diverse vormen van groene energie blijft windenergie de slechtste keuze te zijn. De schrijver Simon Roozendaal volgt al jarenlang het wel en wee van groene energie en publiceert regelmatig over dit onderwerp. Verder heb ik voor de bestuurders nog een aanrader. Zondag 19 december werd in het programma Brandpunt aandacht besteed aan windenergie. Dit naar aanleiding van een megaproject met windmolens in de Noord-oostpolder. In dit programma werd een professor energietechniek uit Delft naar zijn mening gevraagd over dit omstrede

project. Jammer voor de HVC, maar deze professor was na wetenschappelijk onderzoek tot de conclusie gekomen dat door het plaatsen van windmolens er een toename in plaats van afname is van CO₂.
B. KLAVER
Heerhugowaard

Balkenende
Tjonge, wat heb ik gelachen bij het lezen van het stukje van Yvo Grote (NHD 28/12) waarin hij schrijft dat Balkenende schrijlings het Haagse machtsbastion verliet. De schrijver gebruikt hier de woorden ijlings en schielijk en trekt die samen. Schrijlings betekent met aan iedere kant een been, bijvoorbeeld op een paard, een fiets. Maar misschien heeft de schrijver bedoeld 'Met de staart tussen de benen'?
HENNY VERSTEEG
Petten

Polen
Winter eist levens in katholiek Polen (NHD 28/12). 'De Poolse overheid onderneemt actie.' 'Ook bedrijven nemen maatregelen.' 'Busbedrijf in Warschau plaats vuurkorven'. 'De katholieke hulporganisatie met 90 opvanghuizen heeft over het hele land extra opvang geregeld en gaat de straat op om mensen te voorzien van warme thee en

soep'. En dan vind Elro van den Burg het vreemd, dat 'in katholiek Polen nergens kritiek wordt geuit door vertegenwoordigers van de kerk'. Ik vind het vreemd dat Elro dat op deze manier neerzet. Of houdt hij soms niet van katholiek?
BEN PIEPERS
Limmen

CDA
Oud-ministerpresident Jan Peter Balkenende herkent zich niet in de conclusies van het onderzoek naar de dramatisch verlopen verkiezingen voor het CDA en zijn rol daarin (NHD 28/12). Het onderzoek is door zijn eigen partij gedaan om te voorkomen dat een dergelijke nederlaag zich in de toekomst weer voordoet. Bijna oud-president van de DNB Nout Wellink herkent zich niet in de harde conclusies van de onderzoekcommissie naar de falende rol van de DNB tijdens de financiële crisis. Verbazingwekkend is het dat daarmee schijnbaar dergelijke onderzoeken in een la verdwijnen en net zo goed niet gedaan hadden kunnen worden. Nout Wellink komt op deze wijze wel erg makkelijk weg met mismanagement. Ik ben benieuwd of ik er mee weg kom als ik me niet herken in de conclusie dat ik op flitsfoto van de KLPD te hard reed en dan niet de snelheidsboete betaal. Ik denk van niet.
R. SCHOUWVLEIGER
Alkmaar

VS
Groot was mijn verbazing van ochtend te lezen dat het 'aantal moorden in de VS dramatisch gedaald' is (NHD 29/12). Blijkbaar vinden uw redactie en de journalist(e) het erg dat deze daling heeft plaats gevonden?
R.A. LANDMAN
Dirkshorn

Klimaatverandering
In een lezersbrief (NHD 31/12) over klimaatverandering zegt M. Nieuweboer dat volgens Journalist M. Crok er gedurende de laatste twaalf jaren geen opwarming van de aarde heeft plaatsgevonden. Al Gore heeft samen met vele wetenschappers onderzoek gedaan naar de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer doormiddel van ijsboringen in het poolijs. Hieruit is gebleken dat over 100 duizenden jaren er een verband bestaat tussen de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer en de temperatuur op aarde. Dus hoe meer CO₂, des te hoger de temperatuur op aarde.

Een onderzoek van twintig jaar is daarom niet genoeg om de bestaande theorie omver te werpen. Bovendien is te veel CO₂-uitstoot zeer schadelijk voor onze oceanen, die dreigen te verzuren, waardoor onze koralriffen en het leven dat hiervan afhankelijk is ernstig worden bedreigd.
C.W. VAN DUGTEREN
Bergen

Sprookjesfilm
In de prachtige sprookjesfilm 'Anna and the king' overwinnen een Engelse gouvernante en een Siamese Koning hun bijna onoverbrugbare verschillen en leven nog lang en gelukkig. In deze krant maakten wij kennis met Anna Weel (NHD 24/12), voormalig jarenlange bijstandsmoeder, die vertelt dat zij uitstekend kon rondkomen. Het ontbrak haar kinderen aan niets, ze sportte en deed vrijwilligerswerk. Inmiddels heeft zij alweer een betaalde baan. Anna is een dappere dame, die goed met geld om kan gaan. Zij had de moed en de vaardigheden om haar weg te vinden in procedures voor regelingen en kon het opbrengen om het ambtenarenapparaat onder ogen te komen. Anna denkt nu dat iedereen gelukkig kan worden met de Koning van Siam. Maar klopt dat wel? Is niet elke situatie verschillend? Hoeveel huur betaalt ze? Heeft ze schulden (na scheiding, faillissement, etc.)? Is er sprake van ziekte in het gezin, verstandelijke beperkingen, psychiatrie? Heeft ze een goed sociaal netwerk en krijgt ze wel eens iets van vrienden, familie? Stopt ze met roken en een biertje drinken? Moet haar huisdier de deur uit? Moet de kachel op 15 graden, heeft ze geen mobiele telefoon? Kan ze niet naar de voedselbank, omdat ze (net) iets meer dan 200 euro per maand voor eten en kleding voor haar en haar twee kinderen heeft? Niet meer in bus of trein, nooit meer naar theater? Heeft ze tegenslag met apparaten of ongevallen? Kan ze de stijgende kosten voor zorg, de boodschappen en kinderopvang betalen? Als de rijkste acht procent van de Nederlanders drie procent meer belasting zou betalen dan hoefden we niets te bezuinigen. Een Siamees sprookje?
FRANS DOUW
Hoom

Bedelbrieven
Als het mij te gortig wordt met het aantal bedelbrieven (NHD 2/1) stuur ik ze, ongeopend, zonder postzegel retour, met de aantekening: NIET GEWENST. Als velen dit doen gaan de organisaties mogelijk anders handelen.
COR MARTENS
Castricum

Konijn-jaar
Het kan natuurlijk geen toeval zijn dat 2011 het jaar van het konijn is. Zeker niet nu een zwaar vermoede Rien Floris, weliswaar met drank in voorraad, het konijn-jaar wil gebruiken om de katholieke kerk verder in de urine te zetten (NHD 31/12). Waarschijnlijk is hij net als veel van zijn collega's misdienaar geweest. Hij weet er dus alles van. Mijnheer Knijn uit Waarland zal een zeer plezierig komend konijn-jaar beleven, als onze redacteur zijn zin krijgt en de kerk verder via overdreven leugens over zeer oude en reeds gestorven priesters, die zich niet meer kunnen verdedigen, het liefst in de vuilnisbak ziet verdwijnen. Maar ook is er wellicht een belangrijke katholiek, dame of heer, te vinden die opstaat en mijn taak overneemt.
W.P.M. WESSELINK
Tuitjenhorn

Prijzen
Twee keer een artikel over grote prijzen en kansberekeningen (NHD 30/12). De spelers willen vele miljoenen, dat zegt men. En die spelers kopen 1/5 of halve loten. Wat is nu de waarheid. Loten kosten doet men om iets te winnen, liever meer kansen met minder grote prijzen. Men ziet liever dat deze hele grote prijzen in kleinere prijzen verdeeld zou worden. Wij doen dat al jaren. We spelen met een groep en de prijzen delen we samen. Via www.Minilot.net spelen we met een boulevard (100) loten niet om miljoenen maar tonnen.
GEM DOODEMAN
Blokler

Ik vind het vreemd dat Elro dat op deze manier neerzet. Of houdt hij soms niet van katholiek?